

L'avaluació de la recerca en Humanitats i Ciències Socials

XIè Taller de Reflexió i Debat d'AQU Catalunya amb les Universitats Catalanes

Universitat de Barcelona, 28 i 29 de gener de 2010

1. Quins són els principals problemes en l'avaluació de la recerca en Humanitats i Ciències Socials?

a. El paper diferent dels llibres o els articles en les Humanitats i les Ciències Socials
b. Diferència entre les àrees de coneixement que s'ocupen de temàtiques universals i les àrees amb un objecte d'estudi delimitat territorialment

1a.

- El monisme epistemològic fa que alguns se sentin còmodes, però d'altres consideren que no són avaluats de manera adequada. La solució que es planteja és el reconeixement del pluralisme i la construcció de criteris d'avaluació diferenciats i adequats a aquesta diversitat.
- Les revistes electròniques s'haurien de tenir en compte en les bases de dades.
- La construcció de criteris no s'ha de delegar únicament a les agències, sinó que també cal que hi participin els investigadors.
- Una avaluació més flexible suposarà un cost superior que l'avaluació que es fa actualment.
- S'hauria d'elaborar una llista d'editorials «amb segell de qualitat» (aquesta llista ajudaria en l'avaluació).
- Cal un major reconeixement dels llibres i els capítols de llibre, i caldria trobar barems de qualitat per als llibres.
- El grup de Psicologia subscriu el que explicita la proposta de la subcomissió de Ciències Socials i d'Humanitats de la UB:
«L'avaluació dels llibres i les sèries monogràfiques està condicionada per criteris editorials, com ara la internacionalització (presència d'investigadors de diferents països en el consell d'edició, país d'edició de la obra...), un consell d'edició potent, la llista d'avaluadors, el comitè d'honor de la revista si existeix, els treballs publicats amb un coautor estranger, el valor relatiu sobre les citacions rebudes, el prestigi de l'editor (operativitzar-ho?), la visibilització institucional (presència en les biblioteques), l'edició per part d'una institució pública enfront de la iniciativa privada, les ressenyes fetes sobre la obra al llarg de dos anys, el nombre d'exemplars, la concessió de premis, la bona distribució... Aquests criteris podrien donar lloc a un sistema d'indicadors que fins i tot permetés una certa avaluació quantitativa, o al menys d'ordre. Amb la constatació que no hi ha un mecanisme, l'avaluació s'hauria de basar en una revisió d'experts sobre els continguts (avaluació directa).»
- Les institucions (agències i DIUE) s'haurien de posar en contacte amb les editorials per parlar sobre els criteris d'avaluació que es poden proposar.
- El grup subscriu el que ha dit el doctor Del Pozo en la seva ponència:
«Per *valoració* entenc el reconeixement de l'interès i l'acceptació social del treball investigador humanístic i social —o la seva mancança—, i per *avaluació*, naturalment,

L'avaluació de la recerca en Humanitats i Ciències Socials

XIè Taller de Reflexió i Debat d'AQU Catalunya amb les Universitats Catalanes

Universitat de Barcelona, 28 i 29 de gener de 2010

entendrem el que pertoca: una ponderació tècnica de la major o menor qualitat dels nostres treballs de recerca als efectes legals, administratius i econòmics que corresponguin.»

1b.

- Les diferències entre àrees de coneixements són un aspecte important en Psicologia (reconeixement del pluralisme metodològic). Cal incorporar l'opinió d'experts en les àrees de coneixement que són més «particulars» i que tenen més problemes a l'hora de ser avaluades.
- Es demana que la revista *Contribution* faci un esforç per ser reconeguda, ja que pot incloure informes de recerques...
- Es demana que CARHUS PLUS+ no tingui l'esperit de «quotes» (nombre limitat de revistes incloses en la categoria A), ja que hi ha revistes de bona qualitat que en queden excloses.

2. Qualitat d'una investigació *versus* qualitat de la difusió. Quins han de ser els criteris de qualitat en la investigació en Humanitats i Ciències Socials (per grups específics)?

- Cal incorporar amb flexibilitat criteris qualitatius i no exclusivament quantitatius (bibliomètrics); es poden tenir en compte en la concreció d'aquests criteris l'impacte social, la transcendència, la rellevància, el benefici social...
- El criteri més estès és el factor d'impacte de l'ISI. L'índex *h* és una bona estratègia per tenir en compte la visibilitat, l'impacte i la qualitat d'una investigació.
- Constar en bases de dades augmenta la difusió i la visibilitat d'una revista. Per tant, com més gran és el nombre i la qualitat de les bases de dades en què figura una revista, més visibilitat obté.

3. Criteris per determinar la ubicació d'una publicació en una llista de referències. Quins dels criteris detectats en el punt anterior són pertinents?

- La resposta va lligada al que s'ha comentat anteriorment.
- Per determinar la qualitat, el prestigi i la influència d'una revista, cal tenir presents el nombre de citacions que rep la revista, l'opinió dels investigadors de l'àmbit, la qualitat editorial, la visibilitat i criteris combinats. La revisió d'experts i el nombre de revisors assignats són altres aspectes que influeixen en la qualitat de les publicacions.

L'avaluació de la recerca en Humanitats i Ciències Socials

XIè Taller de Reflexió i Debat d'AQU Catalunya amb les Universitats Catalanes

Universitat de Barcelona, 28 i 29 de gener de 2010

---

4. Avaluació a través de referents *versus* avaluació directa de les contribucions. Poden ser complementàries?

- La resposta a aquesta pregunta és afirmativa.
- Durant el debat (no específicament durant el moment de la discussió) s'ha proposat que en els casos en què hi ha problemes d'avaluació es faci una avaluació directa de les contribucions.
- Es remarca que per fer aquesta avaluació és necessari proporcionar recursos. Cal fer un esforç logístic.

5. Intensitat de la investigació (volum de publicacions) i figures d'acreditació. Diferents figures d'acreditació requereixen diferents volums i qualitat de la difusió?

- La resposta a aquesta pregunta és afirmativa.
- El grup manifesta la seva inquietud per la pressió que hi ha en els processos d'acreditació, atès que totes les figures d'acreditació es vinculen a un nombre de publicacions. En aquest sentit, l'índex pot perjudicar els investigadors joves o els investigadors que fan recerca en camps amb poca activitat científica.
- La pressió que s'exerceix sobre les figures júnior de vegades impedeix que s'iniciïn noves iniciatives de recerca i genera més inseguretat. L'avaluació complementària en aquest punt és important. Cal pluralitat en l'avaluació de les figures júnior.
- Anteriorment, les persones podien fer recerca en els camps que consideraven més oportuns, sempre que tinguessin un director de grup potent i un bon expedient acadèmic. Actualment això no és possible, per la qual cosa calen alternatives.
- Cal graduar el nivell d'exigència pel que fa al personal novell. Aquest personal s'ha de preparar per a les seves funcions de docència, recerca i gestió.
- Hi ha molt urgència a tractar la precarietat que hi ha quan es treballa en camps «alternatius». Si el grup de recerca no està reconegut, acaba desapareixent, ja que no es poden mantenir els becaris...
- La transparència dona seguretat. Caldria tenir més en compte el concepte de «valoració» que el d'«avaluació».

L'avaluació de la recerca en Humanitats i Ciències Socials

XIè Taller de Reflexió i Debat d'AQU Catalunya amb les Universitats Catalanes

Universitat de Barcelona, 28 i 29 de gener de 2010

6. El paper dels grups de recerca en la producció i l'avaluació científica

- El grup de recerca ofereix als investigadors un espai de suport i col·laboració estable. A més de potenciar les sinergies i el repartiment de tasques entre els investigadors, el grup permet que la recerca sigui avaluada de manera més continuada.
- El grup de recerca és una estructura eficaç per promoure la quantitat i la qualitat de la producció científica. Tot i això, cal tenir en compte que l'increment del nombre de grups consolidats coincideix amb la incorporació de personal amb dedicació exclusiva a la recerca.
- El grup de recerca és un factor rellevant per a la incorporació d'investigadors, per a l'accés a projectes de recerca i per a la millora de la producció científica.

7. Potencial del grup investigador, context d'oportunitats i producció científica

- Pertànyer a un grup amb molta productivitat i on sovint el nombre d'autors dels treballs és elevat incrementa la possibilitat de rebre citacions posteriors.
- Cal abordar el problema que hi ha amb la participació dels grups de recerca, ja que aquests grups s'ubiquen en els centres de referència. Cal ubicar el grup de recerca on es troba el grup.
- S'ha de situar el valor de les tesis doctorals. Sembla que la valoració de les tesis doctorals no està ben estipulada.

8. Investigació i transferència de coneixement en les Humanitats i les Ciències Socials. Problemàtiques i potencialitats

- Cal una major valoració de la divulgació social. A més de la investigació, és important la implementació.
- Transferència i recerca són un binomi. Per avaluar la transferència no es pot utilitzar la mateixa semàntica que en la recerca. Cal que les activitats de transferència de coneixement es derivin de la recerca de qualitat.
- Es proposa dur a terme un estudi empíric per fer una avaluació ex post de la transferència realitzada, per exemple per buscar posteriorment una equivalència amb el nombre de publicacions en una revista ISI. Amb la proposta de l'avaluació ex post de la transferència i la seva equivalència amb publicacions, i l'anàlisi de la comunitat, es podrien estudiar casos concrets.

L'avaluació de la recerca en Humanitats i Ciències Socials

XIè Taller de Reflexió i Debat d'AQU Catalunya amb les Universitats Catalanes

Universitat de Barcelona, 28 i 29 de gener de 2010

- El resultat de la recerca hauria de ser validat per la comunitat (aquest hauria de ser el primer criteri a tenir en compte).
- Caldria establir una convocatòria específica per avaluar la transferència; l'AGAUR proposa fer accions de transferència. Un pilot d'anàlisis podria servir per establir criteris d'excel·lència.

Frase final: CAL QUE L'AVALUACIÓ SEGUEIXI EL CRITERI DE LA VALORACIÓ.